Euroopa Liidu
Teataja

ET
L-seeria

2024/2982

4.12.2024

KOMISJONI RAKENDUSMÄÄRUS (EL) 2024/2982,

28. november 2024,

millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 910/2014 rakenduseeskirjad seoses protokollide ja liidestega, mida Euroopa digiidentiteedi raamistik peab toetama

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuli 2014. aasta määrust (EL) nr 910/2014 e-identimise ja e-tehingute jaoks vajalike usaldusteenuste kohta siseturul ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 1999/93/EÜ, ([1]) eriti selle artikli 5a lõiget 23,

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa digiidentiteedi raamistik, mis loodi määrusega (EL) nr 910/2014, on kogu liitu hõlmava turvalise ja koostöövõimelise digiidentiteedisüsteemi loomisel üks keskseid elemente. Raamistik, mille üks nurgakividest on Euroopa digiidentiteedikukkur (edaspidi „kukkur“), taotleb eesmärki hõlbustada teenuste kättesaadavust kõigis liikmesriikides nii füüsiliste kui ka juriidiliste isikute jaoks, tagades samal ajal isikuandmete ja privaatsuse kaitse.

(2) Igasuguse isikuandmete sellise töötlemise suhtes, mis toimub käesoleva määruse raames, kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/679 ([2]) ja vajaduse korral Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2002/58/EÜ ([3]).

(3) Määruse (EL) nr 910/2014 artikli 5a lõikega 23 antakse komisjonile volitused kehtestada vajaduse korral vastavad kirjeldused ja menetlused. Seda tehakse nelja rakendusmäärusega, mis käsitlevad protokolle ja liideseid: komisjoni rakendusmäärus (EL) 2024/2982 ([4]), terviklust ja tuumikfunktsioone: komisjoni rakendusmäärus (EL) 2024/2979 ([5]), isikutuvastusandmeid ja elektroonilisi tõendeid: komisjoni rakendusmäärus (EL) 2024/2977 ([6]) ning komisjonile saadetavaid teavitusi: komisjoni rakendusmäärus (EL) 2024/2980 ([7]). Käesoleva määrusega kehtestatakse protokollidele ja liidestele esitatavad nõuded.

([1]) ELT L 257, 28.8.2014, lk 73, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/910/oj.

([2]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj).

([3]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuli 2002. aasta direktiiv 2002/58/EÜ, milles käsitletakse isikuandmete töötlemist ja eraelu puutumatuse kaitset elektroonilise side sektoris (eraelu puutumatust ja elektroonilist sidet käsitlev direktiiv) (EÜT L 201, 31.7.2002, lk 37, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2002/58/oj).

([4]) Komisjoni 28. novembri 2024. aasta rakendusmäärus (EL) 2024/2982, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 910/2014 rakenduseeskirjad seoses protokollide ja liidestega, mida Euroopa digiidentiteedi raamistik peab toetama (ELT L, 2024/2982, 4.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2024/2982/oj).

([5]) Komisjoni 28. novembri 2024. aasta rakendusmäärus (EL) 2024/2979, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 910/2014 rakenduseeskirjad seoses Euroopa digiidentiteedikukrute tervikluse ja tuumikfunktsioonidega (ELT L, 2024/2979, 4.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2024/2979/oj).

([6]) Komisjoni 28. novembri 2024. aasta rakendusmäärus (EL) 2024/2977, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 910/2014 rakenduseeskirjad seoses Euroopa digiidentiteedikukrutesse väljastatavate isikutuvastusandmete ja elektrooniliste tõenditega (ELT L, 2024/2977, 4.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2024/2977/oj).

([7]) Komisjoni 28. novembri 2024. aasta rakendusmäärus (EL) 2024/2980, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 910/2014 rakenduseeskirjad seoses komisjonile Euroopa digiidentiteedikukrute ökosüsteemi kohta saadetavate teavitustega (ELT L, 2024/2980, 4.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2024/2980/oj).

(4) Komisjon hindab regulaarselt uusi tehnoloogialahendusi, tavasid, standardeid ja tehnilisi spetsifikatsioone. Et tagada kukrute arendamise ja sertifitseerimise jaoks kõrgeimal tasemel ühtlustamine liikmesriikide vahel, tuginevad käesolevas määruses esitatud tehnilised spetsifikatsioonid tööle, mida on tehtud komisjoni 3. juuni 2021. aasta soovituse (EL) 2021/946 (mis käsitleb ühiseid liidu tööriistu Euroopa digiidentiteedi raamistiku koordineeritud käsitlusviisi jaoks) ([8]) põhjal, ja eeskätt selle osaks olevale arhitektuurile ja võrdlusraamistikule. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2024/1183 ([9]) põhjenduse 75 kohaselt peaks komisjon käesoleva rakendusmääruse läbi vaatama ja seda vajaduse korral ajakohastama, et tagada selle kooskõla üleilmsete arengusuundumustega, samuti arhitektuuri ja võrdlusraamistikuga, ning järgida siseturu parimaid tavasid.

(5) Et tagada läbipaistvus seoses kukrule tuginevate isikutega ja nende usaldusväärsus kukrukasutajate jaoks, peaksid kukrulahendustes kasutatavad protokollid ja liidesed andma kukrukasutajate käsutusse usaldusväärse mehhanismi kukrule tuginevate isikute ja teiste kukrukomplektide autentimiseks. Teisalt peaksid kukruteenuse pakkujad nägema ette mehhanismi kukrukomplektide autentsuse ja kehtivuse kinnitamiseks, nii et kukrule tuginevad isikud saaksid olla kindlad kukrukomplektide usaldusväärsuses ja autentsuses. Lisaks sellele peaks ka kukrute tehniline taristu olema projekteeritud selliselt, et see tagab ainult andmete minimaalselt vajaliku koguse edastamise ainult volitatud tuginevatele isikutele, hoides eri tehingud samas omavahel seostamatud. Selleks et hõlbustada isikutuvastusandmete ja elektrooniliste tõendite väljastamist, peaksid kõik kukrulahendused toetama teatud minimaalset protokollide ja liideste kogumit.

(6) Selleks et tagada kukrulahenduste kasutatavus kõigis liikmesriikides, peaksid kõik kukrulahendused toetama ühiseid tehnilisi spetsifikatsioone, kui kukrule tuginevatele isikutele esitatakse isikutuvastusandmeid ja elektroonilisi tõendeid kukrute kaudu nii kaug- kui ka lähisidet kasutades. Lisaks sellele võivad kukrukomplektid toetada muid protokolle ja liideseid, mis on ette nähtud kasutamiseks spetsiifilisel otstarbel.

(7) Selleks et tagada lõimitud ja vaikimisi andmekaitse, tuleks kukrud varustada mitmesuguste privaatsuskaitsefunktsioonidega, et e-identimise vahendite ja elektrooniliste tõendite pakkujad ei saaks kombineerida muude teenuste osutamisel saadud isikuandmeid määruse (EL) nr 910/2014 kohaldamisalasse kuuluvate teenuste osutamise eesmärgil töödeldud isikuandmetega. Vastavalt määrusele (EL) nr 910/2014 ei tohi tuginevad isikud taotleda kasutajatelt muude andmete esitamist kui need, mis on mõeldud kasutamiseks kukru registreerimise protsessis ettenähtud otstarbel. Kukrukasutajatel peaks olema võimalik kukrule tugineva isiku registreerimisandmeid igal ajal kontrollida. Lisaks sellele peaksid kukrukomplektid suutma atribuutide küsimise raames kuvada kasutajatele kukrule tuginevate isikute registreerimissertifikaate, kui see on asjakohane. See peaks võimaldama kukrukasutajatel kontrollida, kas kukrule tugineva isiku taotletavad atribuudid kuuluvad nende registreeritud atribuutide hulka, ja andma kindluse seoses taotluse õiguspärasuse ja usaldusväärsusega.

(8) Kukrukasutajate andmete kaitseks peaksid kukruteenuse pakkujad tagama, et enne mis tahes andmete kättesaadavaks tegemist valideerivad kukrukomplektid kukrule tuginevate isikute või teiste kukrukomplektide taotlused. Samal põhjusel ja vastavalt määruse (EL) nr 910/2014 artikli 5a lõike 4 punkti d alapunktile ii peaksid kukruteenuse pakkujad tagama, et kukrukomplektid võimaldavad kukrukasutajatel esitada kukrule tuginevatele isikutele andmete kustutamise taotlusi.

(9) Et määruse (EL) nr 910/2014 artikli 5a lõike 4 punkti d alapunktiga iii seotud problemaatilistele andmekaitset puudutavatele küsimustele oleks võimalik kiiresti reageerida, peaksid kukruteenuse pakkujad tagama, et kukrulahendustes on ette nähtud mehhanismid kukrule tugineva isiku kohta pädevale riiklikule andmekaitseasutusele raportite esitamiseks. Liikmesriikide andmekaitseasutustega suhtlemiseks sobilike mehhanismide kehtestamisel tuleks kukruteenuse pakkujatele ja andmekaitseasutustele jätta küllaldane manööverdamisruum.

(10) Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1725 ([10]) artikli 42 lõikele 1 konsulteeriti Euroopa Andmekaitseinspektoriga, kes esitas oma arvamuse 30. septembril 2024.

([8]) ELT L 210, 14.6.2021, lk 51, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2021/946/oj.

([9]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. aprilli 2024. aasta määrus (EL) 2024/1183, millega muudetakse määrust (EL) nr 910/2014 seoses Euroopa digiidentiteedi raamistiku kehtestamisega (ELT L, 2024/1183, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1183/oj).

([10]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1725/oj).

(11) Käesoleva määrusega ette nähtud meetmed on kooskõlas määruse (EL) nr 910/2014 artiklis 48 osutatud komitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Reguleerimisese ja kohaldamisala

Käesoleva määrusega kehtestatakse kukrukomplektide protokollide ja liideste kohta eeskirjad, mille eesmärk on:

1) väljastada kukrukomplektidesse isikutuvastusandmeid ja elektroonilisi tõendeid;

2) esitada kukrule tuginevatele isikutele ja teistele kukrukomplektidele isikutuvastusandmete ja elektrooniliste tõendite atribuute;

3) edastada kukrule tuginevatele isikutele andmete kustutamise taotlusi;

4) esitada kukrule tuginevate isikute kohta raporteid määruse (EL) 2016/679 artikli 51 kohaselt asutatud järelevalveasutustele;

ja mida tuleb regulaarselt ajakohastada, et käia kaasas tehnika ja standardite arenguga ning tööga, mida tehakse, lähtudes soovitusest (EL) 2021/946, ning eeskätt arhitektuurist ja võrdlusraamistikust.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

1) „kukrule tuginev isik“ – tuginev isik, kes kavatseb tugineda kukrueksemplaridele avalike või erateenuste osutamiseks digitaalse suhtluse kaudu;

2) „kukrukasutaja“ – kasutaja, kelle kontrolli all kukrukomplekt on;

3) „kukrulahendus“ – tarkvara, riistvara, teenuste, seadete ja konfiguratsioonide kombinatsioon, sealhulgas kukrueksemplarid, üks või mitu kukru turvalist krüptorakendust ja üks või mitu kukru turvalist krüptoseadet;

4) „kukrukomplekt“ – kukrulahenduse kordumatu konfiguratsioon, mis sisaldab kukrueksemplare, kukru turvalisi krüptorakendusi ja kukru turvalisi krüptoseadmeid ning mida kukruteenuse pakkuja pakub individuaalsele kukrukasutajale;

5) „kukruteenuse pakkuja“ – füüsiline või juriidiline isik, kes pakub kukrulahendusi;

6) „kukrueksemplar“ – kukru kasutaja seadmesse või keskkonda paigaldatud ja seal konfigureeritud rakendus, mis on kukrukomplekti osa ja mida kukru kasutaja kasutab kukrukomplektiga toimuva interaktsiooni jaoks;

7) „kukru turvaline krüptorakendus“ – rakendus, mis haldab kriitilise tähtsusega vara selle kaudu, et on lingitud kukru turvalise krüptoseadme pakutavate krüptofunktsioonide ja muude funktsioonidega ning kasutab neid;

8) „kukru turvaline krüptoseade“ – manipuleerimiskindel seade, mis pakub keskkonda, mis on lingitud kukru turvalise krüptorakendusega, mis seda seadet kasutab, et kaitsta kriitilise tähtsusega vara ja pakkuda krüptofunktsioone kriitilise tähtsusega toimingute turvaliseks teostamiseks;

9) „kriitilise tähtsusega vara“ – kukrukomplektis olev või kukrukomplektiga seotud vara, mis on nii oluline, et selle käideldavuse, konfidentsiaalsuse või tervikluse rikkumine avaldaks väga tõsist nõrgestavat mõju suutlikkusele tugineda sellele kukrukomplektile;

10) „kukrule tugineva isiku pääsusertifikaat“ – kukrule tugineva isiku pääsusertifikaatide pakkuja poolt väljastatud e-templi või e-allkirja sertifikaat, millega kukrule tuginev isik autenditakse ja kinnitatakse;

11) „kukrule tugineva isiku pääsusertifikaatide pakkuja“ – füüsiline või juriidiline isik, kellele liikmesriik on andnud volitused kukrule tugineva isiku pääsusertifikaatide väljastamiseks kukrule tuginevatele isikutele, kes on registreeritud selles liikmesriigis;

12) „kukrukomplekti tõend“ – andmeobjekt, mis kirjeldab kukrukomplekti komponente või lubab nimetatud komponentide autentsust ja kehtivust kinnitada;

13) „lõimitud avalikustamispoliitika“ – elektroonilisse tõendisse selle pakkuja poolt lõimitud eeskirjade kogum, mis näitab, millistele tingimustele peab kukrule tuginev isik vastama, et saada juurdepääs elektroonilisele tõendile;

14) „kukrule tugineva isiku registreerimissertifikaat“ – andmeobjekt, mis näitab ära atribuudid, mille kasutajatelt küsimise kavatsuse tuginev isik on registreerinud;

15) „isikutuvastusandmete pakkuja“ – füüsiline või juriidiline isik, kelle ülesanne on isikutuvastusandmeid väljastada ja kehtetuks tunnistada ning tagada, et isikutuvastusandmed on kukrukomplektiga krüptograafiliselt seotud.

16) „krüptograafiline sidumine“ – viis siduda isikutuvastusandmeid või elektroonilisi tõendeid krüptograafilisi vahendeid kasutades kukrukomplektidega.

Artikkel 3

Üldsätted

Kukruteenuse pakkujad tagavad artiklites 4 ja 5 osutatud protokollide ja liideste puhul, et kukrukomplektid:

1) kinnitavad kukrule tuginevate isikutega interaktsioonis olles kukrule tuginevate isikute pääsusertifikaatide autentsust ja kehtivust;

2) kinnitavad teiste kukrukomplektidega interaktsioonis olles kukrukomplektide tõendite autentsust ja kehtivust;

3) kinnitavad vajaduse korral selliste taotluste autentsust ja kehtivust, mille puhul on kasutatud kukrule tuginevate isikute pääsusertifikaate või teise kukrukomplekti tõendeid;

4) kinnitavad vajaduse korral kukrule tugineva isiku registreerimissertifikaatide autentsust ja kehtivust;

5) kuvavad kukrukasutajatele kukrule tuginevate isikute pääsusertifikaatides või kukrukomplekti tõendites sisalduvat teavet;

6) kuvavad kukrukasutajatele atribuute, mille esitamist kukrukasutajatelt taotletakse, kui see on asjakohane;

7) kuvavad kukrukasutajatele kukrule tugineva isiku registreerimissertifikaadis sisalduvat teavet, kui see on asjakohane;

8) esitavad kukrukomplekti tõendid neid taotlevatele kukrule tuginevatele isikutele või kukrukomplektidele;

9) ei esita kukrule tuginevatele isikutele või kukrukomplektidele ühtegi küsitud atribuuti enne, kui täidetud on järgmised nõuded:

   a) on kontrollitud, et kukru turvaline krüptoseade on kukrukasutaja identiteedi autentinud;

   b) on kontrollitud, et kukrukomplekt on töödelnud lõimitud avalikustamispoliitikat kooskõlas rakendusmääruse (EL) 2024/2979 artikliga 11, kui see on asjakohane;

   c) on kontrollitud, et kukrukasutajad on esitamise osaliselt või täielikult heaks kiitnud;

10) juhul kui tõendeid või isikutuvastusandmeid esitatakse erinevatele kukrule tuginevatele isikutele, teevad võimalikuks selliste privaatsuse säilitamise viiside kasutamise, mis tagavad seostamatuse, kui elektroonilised tõendid ei eelda kasutajat identimist.

Artikkel 4

Isikutuvastusandmete ja elektrooniliste tõendite väljastamine kukrukomplektidesse

1. Kukruteenuse pakkujad tagavad, et kukrulahendused toetavad protokolle ja liideseid isikutuvastusandmete ja elektrooniliste tõendite väljastamiseks kukrukomplektidesse.

2. Kukruteenuse pakkujad tagavad, et kukrukomplektid taotlevad isikutuvastusandmete ja elektrooniliste tõendite väljastamist ainult isikutelt, kellel on autentne ja kehtiv kukrule tugineva isiku pääsusertifikaat, mis kinnitab, et tegemist on:

a) isikutuvastusandmete pakkujaga;

b) kvalifitseeritud elektrooniliste tõendite pakkujaga;

c) autentse allika eest vastutava avaliku sektori asutuse poolt või nimel välja antud elektroonilise tõendi pakkujaga või

d) kvalifitseerimata elektroonilise tõendi pakkujaga.

3. Mis puudutab isikutuvastusandmete ja elektrooniliste tõendite väljastamist kukrukomplekti, tagavad kukruteenuse pakkujad, et täidetud on järgmised nõuded:

a) kui kukrukasutajad kasutavad oma kukrukomplekti isikutuvastusandmete või elektrooniliste tõendite väljastamise taotlemiseks isikutuvastusandmete pakkujatelt või elektrooniliste tõendite pakkujatelt, kes võimaldavad isikutuvastusandmete või elektrooniliste tõendite väljastamist enam kui ühes vormingus, taotleb kukrukomplekt neid kõigis rakendusmääruse (EL) 2024/2979 (millega kehtestatakse määruse (EL) nr 910/2014 rakenduseeskirjad seoses Euroopa digiidentiteedikukrute tervikluse ja tuumikfunktsioonidega) artiklis 8 osutatud vormingutes;

b) kui kukrukasutajad kasutavad oma kukrukomplekti isikutuvastusandmete või elektrooniliste tõendite pakkujatega interaktsioonis olemiseks, võimaldavad kukrukomplektid kukrukomplekti komponentide autentsuse ja kehtivuse kinnitamist, esitades kukrukomplekti tõendid nimetatud pakkujatele, kui viimased neid taotlevad;

c) kukrulahendused peavad toetama mehhanisme, mis võimaldavad isikutuvastusandmete pakkujatel kontrollida, et need on väljastatud, üle antud ja aktiveeritud komisjoni rakendusmääruse (EL) 2015/1502 ([11]) kohasel kõrgel usaldusväärsuse tasemel;

d) kukrukomplektid kontrollivad isikutuvastusandmete ja elektrooniliste tõendite autentsust ja kehtivust.

Artikkel 5

Atribuutide esitamine kukrule tuginevatele isikutele

1. Kukruteenuse pakkujad tagavad, et kukrulahendused toetavad protokolle ja liideseid atribuutide esitamiseks kukrule tuginevatele isikutele kaugside vahendusel ja vajaduse korral lähiside abil kooskõlas lisas esitatud standarditega.

2. Kukruteenuse pakkujad tagavad, et kasutaja taotluse korral vastavad kukrulahendused kukrule tuginevate isikute autentseks ja kehtivaks tunnistatud taotlustele, millele on osutatud artiklis 3, kooskõlas lisas esitatud standarditega.

3. Kukruteenuse pakkujad tagavad, et kukrukomplektid toetavad selliste privaatvõtmete omamise tõestamist, mis vastavad krüptograafilisel sidumisel kasutatavatele avalikele võtmetele.

([11]) Komisjoni 8. septembri 2015. aasta rakendusmäärus (EL) 2015/1502, millega kehtestatakse e-identimise vahendite usaldusväärsuse tasemete minimaalsed tehnilised kirjeldused ja menetlused vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 910/2014 (e-identimise ja e-tehingute jaoks vajalike usaldusteenuste kohta siseturul) artikli 8 lõikele 3 (ELT L 235, 9.9.2015, lk 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2015/1502/oj).

4. Kukruteenuse pakkujad tagavad, et kukrulahendused toetavad isikutuvastusandmete ja elektrooniliste tõendite atribuutide valikulist avalikustamist.

5. Lõiked 1–4 kehtivad *mutatis mutandis* kahe lähedase kukrukomplekti vahelise interaktsiooni kohta.

Artikkel 6

Andmete kustutamise taotluste esitamine

1. Kukruteenuse pakkujad tagavad, et kukrukomplektid toetavad protokolle ja liideseid, mis võimaldavad kukrukasutajatel taotleda kukrule tuginevatelt isikutelt, kellega nad on asjaomaste kukrukomplektide kaudu interaktsioonis olnud, nende kukrukomplektide kaudu esitatud isikuandmete kustutamist kooskõlas määruse (EL) 2016/679 artikliga 17.

2. Lõikes 1 osutatud protokollid ja liidesed peavad võimaldama kukrukasutajatel valida kukrule tuginevad isikud, kellele andmete kustutamise taotlus tuleb esitada.

3. Kukrukomplektid kuvavad kukrukasutajale varem nende kukrukomplektide kaudu esitatud andmete kustutamise taotlusi.

Artikkel 7

Määruse (EL) 2016/679 artikli 51 alusel asutatud järelevalveasutustele esitatud raportid kukrule tuginevate isikute kohta

1. Kukruteenuse pakkujad tagavad, et kukrukomplektide kaudu on lihtne esitada kukrule tuginevate isikute kohta raporteid määruse (EL) 2016/679 artikli 51 kohaselt asutatud järelevalveasutustele.

2. Kukruteenuse pakkujad võtavad kasutusele protokollid ja liidesed, et esitada raporteid kukrule tuginevate isikute kohta kooskõlas liikmesriikide menetlusõigusega.

3. Kukruteenuse pakkujad tagavad, et kukrukasutajatel on võimalus oma raportit põhjendada, sealhulgas lisades andmed kukrule tugineva isiku identifitseerimiseks ja kukrukasutaja väited masinloetavas vormingus.

Artikkel 8

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 28. november 2024

Komisjoni nimel
president
Ursula VON DER LEYEN

LISA

ARTIKLI 5 LÕIGETES 1 JA 2 OSUTATUD STANDARDID

— ISO/IEC 18013-5:2021

— ISO/IEC TS 18013-7:2024